

שירה טהורה

אלדר פרבר בגלריה אלון שגב בתל אביב

מאת [סמדר שפי](#)

אלדר פרבר מציג בגלריה אלון שגב בתל אביב תערוכה משובחת של ציור פיגורטיווי מסורתי במיטבו. פרבר מצייר נופים, אובייקטים וקטעי טבע ואדריכלות, והופך אותם לשירה טהורה. העבודות הן מחמש השנים האחרונות, חלקן כבר הוצגו במסגרות שונות - כמו תערוכת הזוכים במענקי מפעל הפיס לפני כשנתיים ובביאנלה האחרונה לרישום בירושלים; אך המפגש המחודש אתן, בתערוכה הגדולה ביותר שפרבר מציג עד כה, מרגש.

קשה להסביר את ההבדלים בין ציור פיגורטיווי מסורתי טוב אחד למשנהו. בשנים האחרונות, כאשר יש בארץ פריחה לסגנון הציור הזה ומרבית הציירים הם בוגרי הסדנה לציור ורישום של ישראל הרשברג בירושלים - בית הספר שבו למד פרבר ובשמונה השנים האחרונות גם מלמד בו - מובן שיש דמיון בין האמנים, ורבים מהבוגרים הם אמנים מיומנים, אך חסרי ייחוד. האמנים הטובים ביותר, כמו פרבר, דוד ניפו או שירה אבידור, הם בעלי סגנון מובהק משלהם. במקרה של פרבר, הבחירה בקומפוזיציות בסיסיות פשוטות אך עתירות מתח בצורת איקס, או העבודות שיש בהן סגירה של קטע נוף, כאילו הוא מבקש למסגר את האור, אופייניות לו מאוד. כך גם האובייקטים המקבלים בציוריו איכות דתית למחצה.

בתערוכה זו מוצגות לראשונה עבודות של פרבר העוסקות בנוף המדברי של הנגב. אף על פי שזהו נוף קדומים מלא הוד, מעניין שאין ולו ציור אחד של אזור זה שהתקבע בתודעה, כפי שהתקבעו ציורים של נוף ירושלים (מלודוויג בלום ועד ארדון) או של צפון הארץ (מראובן דרך זריצקי ועד אמנים צעירים יחסית כמו אלון פורת). הציורים של פרבר מספקים איפוא מבט מחודש על האזור. ניכרת בהם השפעה מסוימת של הציור הרגיונלי האמריקאי של סוף המאה ה-19, כאשר המדבר היה מזוהה עם ארץ חדשה במובן הדתי. בציורים כמו "שחר במכתש רמון" ו"סדק" ממשיך פרבר ומרחיב את הנטייה שלו לציור שיש בו משום התפעמות שעל גבול ההערצה לטבע.

אפשר לחשוב על העבודות של פרבר גם בהקשר של תצלומי המדבר הגדולים שהציג אורי גרשט לפני שלוש שנים בתערוכת היחיד שלו בביתן הלנה רובינשטיין. גרשט, ישראלי החי בלונדון, התדיין דרכן עם המקום הישראלי.

היחס למדבר עבר גלגולים מהנוף האלתרמני שיש להדבירו ("עורי שממה דינך נחתך") ועד למקום המייצג את האחר הפנימי הישראלי - הטהור, השונה, המחובר לעצמו ולבראשית, לתקופת תום, תור זהב שלא היה מעולם. מבחינת הזיכרון ההיסטורי, המדבר חי במודעות הקולקטיבית גם כרחם העם היהודי, המקום שבו התגבש והובחן מסביבתו.

גרשט, למשל, אינו מניח לצופה לשכוח עד כמה המדבר כבר אינו מקום בתולי - בתצלומיו הבליט דרכים וסימני רכב. בציור של פרבר אין התייחסות לנוף כאל מין מגרש משחקים גדול כפי שרווח בשנים האחרונות בחשיבה הישראלית, זירה לספורט אתגרי ונה יגת שטח או תפאורה לתפישות "העידן החדש", אלא הוא רואה בו מקום שבו ה"אין" נהפך ל"יש", לנוכחות כובשת.

העדר הנוכחות האנושית, או קיומה ברמזים בלבד, מאפיין את כלל עבודתו של פרבר. ציורי נחל הירקון שלו כמו מתארים מקום מבודד בטבע, וגם כשהוא מצייר נוף עירוני, "רחוב פרישמן כיכר מסריק" מ-2004, ציור מרובע קטן שגודלו 1515x ס"מ בלבד, אין בו דמויות או מכוניות, אלא מבנים שנראים כישויות גדולות ועצמאיות.

הטבע של פרבר מתעתע באופן שבו אנו תופשים את הנוף הישראלי. הציור שלו שנעשה בתוך הנוף, בהתבוננות ישירה, מעביר תחושה של מקום רחוק, ירוק ודשן יותר ממה שזכור לנו מסביבתנו. נופי הירקון, על תחושת הגן האנגלי הנוצרת בציורים, או ציור עץ רימון, מציעים התבוננות מחודשת בנוף. דווקא הציור המסורתי הזה מציע אלטרנטיווה למה שכבר השתרש כאן כמוסכמה על האור הישראלי המסמא, המעווור והמוחק הכל.

תערוכה של אלדר פרבר בגלריה אלון שגב (שדרות שאול המלך 23, תל אביב). שעות פתיחה: יום שניחמישי 12:00-19:00, יום שישי 10:00-13:00